

(เอกสารยังไม่สมบูรณ์กรุณาย่เผยแพร่)

ข้อมูลประกอบการจัดทำ
เอกสารแนบท้าย ร่าง กฎกระทรวง
เรื่อง กำหนดมาตรฐานการให้บริการของหน่วยบริการอาชีวเวชกรรม

1.กิจกรรมการจัดบริการอาชีวเวชกรรม

1.1 การตรวจสุขภาพ

หน่วยบริการอาชีวเวชกรรมต้องดำเนินการบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงการเกิดโรคจากการประกอบอาชีพ เพื่อประโยชน์ในการวางแผน และออกแบบการตรวจสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสุขภาพตามแนวทางของกรมควบคุมโรค และต้องแจ้งผลการประเมินสุขภาพและการตรวจสุขภาพ แก่ผู้ปฏิบัติงาน เป็นรายบุคคล และให้คำแนะนำในการดูแลสุขภาพจากการทำงานสัมผัสปัจจัยเสี่ยงของผู้ปฏิบัติงานแต่ละราย โดย

1.1.1 การบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงของการเกิดโรคจากการประกอบอาชีพ

เป็นการดำเนินการโดยการเดินสำรวจสถานประกอบการ เพื่อประเมินสิ่งคุกคามสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลการตรวจสุขภาพแวดล้อมการทำงาน มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนและออกแบบการตรวจสุขภาพผู้ปฏิบัติงาน

1.1.2 การตรวจสุขภาพ (health examination)

เป็นกิจกรรมที่รวมถึงการซักประวัติ การตรวจร่างกาย หรือการตรวจพิเศษอื่นๆ รวมทั้งการประเมินสภาวะจิตใจ ตามวิธีการทางการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อประเมินความเหมาะสมกับการทำงาน ประเมินความเสี่ยงที่เกิดจากการทำงาน และประเมินความพร้อมก่อนกลับเข้าทำงานภายหลังการป่วยหรือบาดเจ็บ ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1) การตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยง

เป็นการตรวจสุขภาพตามลักษณะของความเสี่ยงการสัมผัสสิ่งคุกคามที่อาจมีผลต่อสุขภาพ จากการทำงานที่ผู้ปฏิบัติงานนั้นๆรับผิดชอบอยู่ หากแบ่งตามระยะเวลาการดำเนินการ สามารถแบ่งเป็นระยะต่างๆ ได้ดังนี้

1.1) การตรวจสุขภาพ**แรกรับเข้าทำงาน** (preplacement examination) เป็นการตรวจสุขภาพ ก่อนที่หน่วยงานจะมอบหมายให้ผู้ปฏิบัติงานนั้นเข้าไปทำงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพผู้ปฏิบัติงาน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูลสุขภาพเบื้องต้นของผู้ปฏิบัติงานไว้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเฝ้าระวังสุขภาพระยะต่อไป และเป็นการตรวจสุขภาพเพื่อประเมินความเหมาะสมต่อการทำงานนั้นๆ (การตรวจสุขภาพให้เหมาะสมกับงาน)

1.2) การตรวจสุขภาพระหว่างการทำงาน (periodic examination) เป็นการตรวจสุขภาพเพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงภาวะสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ตลอดช่วงระยะเวลาการทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฝ้าระวังการรับสัมผัสในบุคคล เป็นการค้นหาการเจ็บป่วยด้วยโรคจากการทำงานในระยะเริ่มแรก และเพื่อประเมินมาตรการในการป้องกันที่มีอยู่ในปัจจุบัน อันจะนำไปสู่การจัดทำมาตรการความเสี่ยงเพิ่มเติม

1.3) การตรวจสุขภาพเมื่อเปลี่ยนงาน เป็นการตรวจสุขภาพในกรณีที่นายจ้างเปลี่ยนงานที่มีปัจจัยเสี่ยงของลูกจ้างแตกต่างไปจากเดิมให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างก่อนที่หน่วยงานจะมอบหมายให้ผู้ปฏิบัติงานนั้นเข้าไปทำงานที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาวะสุขภาพผู้ปฏิบัติงาน

1.4) การตรวจสุขภาพเมื่อออกจากงาน (Exit examination) เป็นการตรวจสุขภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานทางสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน และเพื่อประเมินผลกระทบด้านสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานก่อนออกจากงาน

2) การตรวจสุขภาพก่อนกลับเข้าทำงาน

เป็นการตรวจสุขภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความพร้อมของร่างกาย หลังจากผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยหรือประสบอันตรายทั้งที่เกิดจากการทำงานและไม่ได้เกิดจากการทำงาน เพื่อประเมินสภาวะสุขภาพเทียบกับความสามารถในการทำงาน และเพื่อปรับเปลี่ยนการทำงานให้เหมาะสมกับสภาวะสุขภาพ

การบันทึกผลการประเมินความเหมาะสมในการทำงาน แพทย์ผู้ทำการประเมินบันทึกข้อสรุปให้แก่คนทำงานและนายจ้างว่าผู้ปฏิบัติงานมีสภาวะสุขภาพเหมาะสมที่จะกลับไปทำงานในสภาพแวดล้อมการทำงานนั้นๆ หรือไม่ หากพบว่ามีข้อห้ามหรือข้อจำกัดในการทำงาน ผู้ให้บริการอาชีวเวชกรรมต้องให้คำแนะนำ และดำเนินงานร่วมกับสหวิชาชีพ โดยเฉพาะสถานประกอบการ เพื่อบริหารจัดการให้ผู้ปฏิบัติงานรายนั้นสามารถกลับเข้าไปทำงานที่เหมาะสมกับสภาวะสุขภาพ เช่น ปรับเปลี่ยนแผนการทำงาน หรือปรับเปลี่ยนสภาพการทำงาน เป็นต้น

1.2 การป้องกันโรคจากการประกอบอาชีพ

การป้องกันโรคและบาดเจ็บจากการประกอบอาชีพรวมทั้งปัญหาสุขภาพอื่นๆ โดยการป้องกันโรคสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ การป้องกันระดับปฐมภูมิ (primary prevention) เป็นการป้องกันก่อนเกิดโรค การป้องกันระดับทุติยภูมิ (secondary prevention) เป็นการป้องกันเมื่อมีความผิดปกติเกิดขึ้นเพื่อคัดกรองความผิดปกติให้ได้ตั้งแต่ระยะแรกก่อนเกิดอาการ และการป้องกันระดับตติยภูมิ (tertiary prevention) คือ การป้องกันเมื่อความผิดปกติเกิดขึ้นแล้วเพื่อป้องกันการสูญเสียจากโรค

หน่วยบริการอาชีวเวชกรรมจะเน้นที่การป้องกันระดับปฐมภูมิและเน้นการดูแลสุขภาพที่ตัวบุคคลเป็นหลัก ผู้ให้บริการอาชีวเวชกรรมมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำแก่นายจ้างเพื่อจัดการปัญหาที่แหล่งกำเนิดสิ่งคุกคามสำหรับการป้องกันปัญหาทางด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยให้ถือปฏิบัติตามลำดับขั้นของการควบคุมอันตราย (Hierarchy of control)

1.3 การควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ

การควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ รวมถึง การสอบสวนโรค การควบคุมโรคเฉพาะราย การค้นหา กลุ่มเสี่ยงเพิ่มเติม การจัดทำข้อเสนอมาตรการในการควบคุมและป้องกันโรค และการรายงานตามมาตรา 30 (2)

1.4 การวินิจฉัยสาเหตุของโรคจากการประกอบอาชีพ

เป็นการวินิจฉัยความผิดปกติทางสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานที่เกิดตั้งแต่ในระยะแรก วัตถุประสงค์ของการวินิจฉัย เพื่อนำไปสู่การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ ดังนั้นเกณฑ์ในการวินิจฉัยสาเหตุของโรคจากการประกอบอาชีพจะต้องมีความไว ซึ่งอาจจะแตกต่างกับเกณฑ์การวินิจฉัยโรคจากการทำงานของสำนักงานกองทุนเงินทดแทน กระทรวงแรงงาน

1.5 การรักษาพยาบาล

การรักษาพยาบาล หมายถึง การให้คำแนะนำ เพื่อป้องกันการสัมผัสสิ่งคุกคามต่อสุขภาพจากการทำงาน ทั้งในกรณีภาวะปกติและภาวะฉุกเฉิน

1.6 การฟื้นฟูสมรรถภาพ หรือสุขภาพของผู้ซึ่งเป็นโรคจากการประกอบอาชีพ

การฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยการส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานที่บาดเจ็บหรือเจ็บป่วยทั้งที่เกิดจากงานและไม่ได้เกิดจากการทำงานให้สามารถกลับเข้าทำงาน รวมถึงการประเมินความพร้อมในการกลับเข้าทำงานและการปรับสภาพแวดล้อมการทำงานให้เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มพลังความสามารถในการทำงาน (work ability) โดยพลังความสามารถในการทำงาน (work ability) คือ ความพร้อมหรือพลังความสามารถในการทำงานของบุคคลในปัจจุบันและในอนาคตอันใกล้จากการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จ หรือบรรลุวัตถุประสงค์

2. การเก็บสิ่งส่งตรวจทางชีวภาพ หรือสิ่งส่งตรวจอื่นๆ

2.1 กระบวนการควบคุมคุณภาพก่อนการวิเคราะห์ตัวอย่างทางห้องปฏิบัติการ ผู้ให้บริการอาชีวเวชกรรมจะต้องดำเนินการควบคุมคุณภาพทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมผู้รับการตรวจ วิธีเก็บตัวอย่าง วิธีการเก็บรักษาตัวอย่าง การขนส่งตัวอย่าง โดยดำเนินการตามคู่มือให้บริการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างด้านโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ของกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

2.2 การควบคุมคุณภาพห้องปฏิบัติการ ผู้ให้บริการอาชีวเวชกรรมต้องส่งตัวอย่างไปทำการวิเคราะห์ยังห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานทางห้องปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ มาตรฐาน ISO 15189 จากหน่วยรับรองอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- ก. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
- ข. สภาเทคนิคการแพทย์แห่งประเทศไทย
- ค. อื่นๆ ตามประกาศกรมควบคุมโรค

โดยมีการรับรองคุณภาพของห้องปฏิบัติการในการตรวจวิเคราะห์พารามิเตอร์ทุกสารเคมีที่ส่งตรวจ

DRAFT